

15.02.2024

Asia/14

§ 35

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontasuunnitelman 2023 toteutumisen arviointi Helsingissä

HEL 2024-001461 T 11 00 03

Päätös

Ympäristö- ja lupajaosto päätti hyväksyä Helsingin kaupungin ympäristöpalveluiden eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontasuunnitelman 2023 toteutumisen arvioinnin liitteineen.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Riikka Åberg

Lisätiedot

Päivi Lahti, johtava valvontaeläinlääkäri, puhelin: 09 310 32076
paivi.h.lahti(a)hel.fi

Liitteet

1 Eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan tarkastukset ja toimenpiteet 2020-2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Etelä-Suomen aluehallinto-
virasto

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Liite 1

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Eläinlääkintähuoltolaissa (765/2009) säädetään kunnan velvollisuudesta laatia eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontasuunnitelma perustuen ympäristöterveydenhuollon valtakunnalliseen valvontaohjelmaan. Helsingin kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto hyväksyi 24.11.2022, 199 §, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta-

suunnitelman päivityksen vuodelle 2023. Toteutumisen arviointi on toimitettava Etelä-Suomen aluehallintovirastolle 31.3.2024 mennessä.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan resurssit

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontatehtävät ovat valtion korvaamia, kunnalle määrättyjä tehtäviä. Helsingissä oli vuonna 2023 neljä valvontaeläinlääkärin virkaa. Neljäs valvontaeläinlääkärin virka täytettiin kesällä 2022. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaan on Helsingissä arvioitu vuonna 2023 käytetyn 4,2 (2022 3,4 htv) henkilötyövuotta. Eläinten hyvinvoinnin valvontaan käytettiin 3,4 htv (2022 2,6 htv) ja eläinten terveyden valvontaan 0,8 htv vuonna 2023. Valvontaeläinlääkäreillä oli kaupungin kustantama kesäsijainen 2,5 kuukauden ajan. Eläinlääkärien lisäksi valvontaan osallistuu avustavaa henkilökuntaa, jonka kustannuksia valtio ei korvaa.

Eläinten hyvinvoinnin valvonta vuonna 2023

Eläinten hyvinvoinnin valvonta perustui vielä vuonna 2023 eläinsuojelulakiin (247/1996). Eläinsuojelulain tarkoituksena on suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta sekä edistää eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua. Eläinsuojelulain toteutumista Helsingissä valvovat Helsingin ympäristöpalvelujen neljä valvontaeläinlääkärinä sekä poliisi.

Eläinsuojelutarkastuksia tehdään kaupunkilaisten eläinsuojelusäädösten vastaisen eläintenpidon epäilyyn perustuvien ilmoitusten pohjalta. Lisäksi tehdään suunnitelmallista valvontaa laajaa tai ammattimaista eläintenpitoa harjoittaviin kohteisiin kuten talleihin, eläinhoitoloihin ja eläinkauppoihin. Tyypillisesti eläinsuojeluilmoitukset koskevat koirien ulkoilutuksen puutetta tai eläinten muuten huonoa hoitoa, eläinten eläinlääkärihoidosta huolehtimatta jättämistä, koirien liiallista yksinoloa ja haukkumista sekä eläinten aiheuttamia hajuhaittoja, joiden taustalla voi olla vakaviakin eläinsuojelullisia puutteita.

Säännöllisen valvonnan valvontakohteita on Helsingissä 44, joista hevosalleja on 18, lemmikkieläimiä myyviä eläinkauppoja 12 ja lemmikkieläinhoitoloita tai päivähoitoloita 14. Varsinaisia tuotantoeläintiloja Helsingissä on ainoastaan yksi. Lisäksi on kaksi kaupungin omistamaa kotieläintilaa. Vuosittain Helsingissä järjestetään viidestä kymmeneen eläinkilpailua tai muuta valvontaa vaativaa eläintapahtumaa. Helsingissä arvioidaan olevan noin 90 000 lemmikkieläintä (koirat, kissat, muut pienikokoiset seura- ja harrastuseläimet).

Uusi laki eläinten hyvinvoinnista (693/2023) tuli voimaan vuoden 2024 alusta. Vuonna 2023 valvontaeläinlääkäri valmistautuivat uuden lain

15.02.2024

toimeenpanoon osallistumalla koulutuksiin, järjestämällä Uudenmaan valvontaeläinlääkäreille seminaarin aiheesta sekä päivittämällä asiakirjapohjat uuden lain mukaisiksi.

Eläinsuojelutarkastukset

Vuoden 2023 aikana Helsingin valvontaeläinlääkärit tekivät 404 eläinsuojelutarkastusta, joista 337 oli ilmoitukseen perustuvia tarkastuksia yksityisissä asunnoissa tai löytöeläintalolla, uusintatarkastuksia 51 ja ammattimaisen eläintenpidon tarkastuksia 12. Eläinsuojelutarkastusten määrä nousi hieman edellisen vuoden tasosta. Eläinsuojelutapauksia selvitettiin mahdollisuuksien mukaan myös etänä.

Tarkastukset tehdään pääasiassa ennalta ilmoittamatta, joten osassa kohteista tarkastus jäi pelkäksi yritykseksi. Tällaisia tarkastusyrytyksiä tehtiin varsinaisten tarkastusten lisäksi 271 kappaletta. Tarkastusyrytyksen yhteydessä eläimen omistajalle voidaan jättää yhteydenottopyyntö ja usein asia voidaan selvittää ilman varsinaista tarkastuskäyntiä. Kuvassa 1 on esitetty eläinsuojelutarkastusten määrän kehitys vuosina 2019 - 2022.

Löytöeläintalolle päätyneitä eläimiä koskevia eläinsuojelupäätöksiä valvontaeläinlääkärit tekivät yhteensä 113 kappaletta. Tällaisia tapauksia ovat esimerkiksi poliisin löytöeläintalolle yksityisistä asunnoista tuomat eläimet, joita omistaja ei ole noutanut.

Ilmoitusten perusteella tehdyissä tarkastuksissa valtaosa tarkastuksista kohdistui talouksiin, joissa on koiria 56 % tai kissoja 28 %. Muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten tai hevosten osuus tarkastuksista oli 7 %. Tarkastuksista 9 % kohdistui useampaan eläinlajiin.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontasuunnitelman mukaisia suunnitelmallisia tarkastuksia valvontaeläinlääkärit tekivät 12. Tarkastuksia tehtiin mm. hevostalleille ja lemmikkihoitoloihin. Suunnitelmallisilla tarkastuksilla ei todettu määräyksen antamiseen johtavia epäkohtia, mutta neuvontaa vähäisten epäkohtien korjaamiseksi annettiin kuudella tarkastuksista.

Säännöllisen valvonnan kohteita ei ole tarkoituksenmukaista tarkastaa joka vuosi, vaan ne voidaan riskiperusteisesti tarkastaa 1 - 5 vuoden välein. Aluehallintovirasto on laatinut riskiluokitusmallin, jota on sovellettu hevostallien säännöllisen valvonnan tarkastuksiin.

Toimenpiteet

15.02.2024

Yhteiskunnalliset ongelmat heijastuvat eläinsuojelutyöhön. Eläinsuojelullisiin toimenpiteisiin ryhdyttiin vuonna 2023 lähes joka toisella tarkastuksella 48 %. Vastaava luku oli vuonna 2022, 46 % ja 2021, 53 %. Yli kolmasosalla tarkastuksista 36 % annettiin eläinsuojelulain 42 §:n mukaisia määräyksiä tai kieltoja epäkohtien korjaamiseksi ja useammin kuin joka kymmenennellä tarkastuksella 11 % ryhdyttiin eläinsuojelulain 44 § mukaisiin kiireellisiin toimenpiteisiin eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Kiireellisiä toimia ovat mm. tilapäinen hoidon hankkiminen eläimelle tai uudelleensijoitus. Lisäksi lievempien eläinsuojelullisten epäkohtien johdosta annettiin neuvoja ja ohjeita.

Kuvassa 2 on esitetty eläinsuojelutarkastuksilla tehdyt toimenpiteet vuosina 2020 - 2023.

Tavallisimpia määräyksiä tai kieltoja aiheuttaneita epäkohtia olivat eläinten puutteellinen perushoito kuten puutteellinen ruokinta ja juotto, liikunnan saanti, eläinlääkärin hoito sairaille, pitopaikan puhtaus sekä turvallisuuden laiminlyönti. Kiireellisiin toimenpiteisiin ryhdyttiin, jos eläin oli hylätty tai omistaja oli vakavasti laiminlyönyt velvoitteensa huolehtia eläimestä ja pitopaikasta eläimen lajinomaisten tarpeiden vaatimalla tavalla. Kiiretoimenpiteiden runsauteen vaikuttivat lemmikkinsä hylänneet tai äkillisesti sairaalaan joutuneet sekä poliisin kiinni ottamat omistajat. Syrjäytyminen ja ongelmien kasautuminen heijastuvat myös eläinten hoitoon, siten että eläintä ei ole varaa viedä eläinlääkärille tai esimerkiksi trimmaukseen.

Piittaamattomuuteen ja törkeään huolimattomuuteen viittaavia eläinsuojelurikkomusepäilyjä hoidetaan yhteistyössä Helsingin poliisin eläinrikoksiin keskittyneen tutkintaryhmän kanssa. Mikäli jo tapauksen esitiedot viittaavat törkeään tekoon, pyydetään poliisin eläinrikosryhmää valvontaeläinlääkärien mukaan tarkastukselle. Tällöin poliisi voi aloittaa rikostutkinnan jo tarkastuksen yhteydessä, eikä erillisen esitutkintapyyntöä tekeminen ole tarpeen. Jos poliisi ei ole ollut mukana tapauksen hoidossa aiemmin, valvontaeläinlääkärit ilmoittavat vakavista tapauksista jälkikäteen poliisille. Esitutkintapyyntöjä tehtiin vuonna 2023 noin kymmenen kappaletta. Ympäristöpalvelujen eläinlääkärit toimivat lisäksi todistajina useissa eläinsuojelurikoksia koskevissa oikeuskäsittelyissä.

Yhteistyö

Helsingin poliisissa toimii eläinsuojelurikoksiin keskittynyt tutkintaryhmä, joka tutkii kaikki Helsingissä tapahtuneet eläimiin liittyvät rikokset. Ryhmä tekee esitutkinnan eläinsuojelurikoksissa ja -rikkomuksissa, eläinkuljetusrikkomuksissa, metsästysrikoksissa, eläinten laittomassa

maahantuonnissa, salakuljetuksessa ja lainvastaisessa eläinkaupassa, eläinten aiheuttamissa konflikteissa, koirakuriin liittyvissä rikkomuksissa ja eläintenpitokieltojen rikkomisessa. Yhteistyö ryhmän kanssa on toiminut hyvin. Ryhmän kanssa on järjestetty yhteisiä tapaamisia ja käytännössä valvontaeläinlääkäreiden ja poliisien yhteistarkastuksia. Poliisi voi käynnistää suoraan tarkastuksilla rikostutkinnan ja poliisi voi samalla tutkia talous-, vero- tai huumausainerikoksia. Yhteistyö poliisin tutkintaryhmän kanssa on tehostanut eläimiin liittyvien rikosten tutkintaa. Poliisin kanssa tehdään yhteistyötä myös tapauksissa, joissa työturvallisuuden vuoksi tai tarkastuskohteeseen sisään pääsemiseksi tarvitaan poliisin virka-apua. Tarkastuksia turvaavat kentällä työskentelevät poliisipartiot. Poliisin virka-apu on maksullista.

Myös muiden alojen viranomaisyhteistyö toimii entiseen tapaan hyvin. Sosiaali- ja terveystieteiden viranomaiset ottivat aktiivisesti yhteyttä valvontaeläinlääkäriin, ja monia tapauksia ratkottiin eri tahojen yhteistyönä. Yhteistyö myös Suomen Eläinsuojelu SEYn, yliopistollisen eläinsairaalan ja Helsingin eläinsuojeluyhdistyksen (HESY) kanssa toimi hyvin. Erityisesti HESYn kanssa yhteistyö oli tiivistä, koska se vastaa löytöeläin-toiminnan tuottamisesta.

Eläinlääkintähuoltolaki mahdollistaa vaikeiden eläinsuojelutapausten siirron aluehallintovirastolle. Eläinsuojelutapauksia, joihin liittyi myös eläintauti- tai eläinten merkintäsäädösten rikkomista, selviteltiin yhdessä läänineläinlääkärin kanssa.

Valvontaeläinlääkärit antoivat eläinsuojeluun liittyviä haastatteluja ja taustatietoja eri tiedotusvälineille. Lisäksi valvontaeläinlääkärit ovat osallistuneet opetukseen mm. eläinlääketieteellisessä tiedekunnassa sekä luennoineet muulle ammattikunnalle ja viranomaisille.

Eläintautivalvonta vuonna 2023

Eläinten laittoman maahantuonnin valvonta vuonna 2023

Eläinten maahantuontia valvottiin eläintutilain (76/2021) nojalla.

Eläimen maahantuontivaatimukseen vaikuttavat eläinlaji sekä se, tuodaanko eläin toisesta EU-jäsenvaltiosta vai EU:n ulkopuolisesta valtiosta. Lisäksi vaatimukseen vaikuttaa, tuodaanko eläin kaupallisessa vai eikaupallisessa tarkoituksessa.

Helsingin ympäristöpalvelujen valvontaeläinlääkärit tekevät tarkastuksia epäiltäessä eläinten laitonta maahantuontia sekä eläinten laittoman maahantuonnin päätöksissä edellytettyjen veloitteiden noudattamisen varmistamiseksi. Laittomiin maahantuonteihin liittyviä päätöksiä tekevät

tulli, aluehallintovirasto tai Ruokavirasto. Aluehallintovirasto ja Ruokavirasto tekevät päätöksiä ympäristöpalvelujen valvontaeläinlääkäriin tarkastushavaintojen perusteella. Aluehallintovirasto tekee päätökset EU:n alueelta laittomasti maahantuotujen ja Ruokavirasto EU:n ulkopuolelta laittomasti maahantuotujen eläinten osalta.

Koirien ja kissojen tuontisäädöksillä pyritään estämään ihmisille vaarallisten tautien kuten raivotaudin (rabies) ja heisimatojen aiheuttaman ekinokokkoosin leviämistä Suomeen. Taudit ovat zoonooseja eli eläintauteja, jotka voivat tarttua eläimestä ihmiseen. Eläimen maahantuojalla on velvollinen huolehtimaan, että eläin täyttää maahantuontivaatimukset.

Tarkastukset ja toimenpiteet

Ilmoitukset epäillyistä laittomista eläimen maahantuonneista tulivat ensisijaisesti yliopistollisesta eläinsairaalarasta, yksityisiltä eläinklinikoilta tai eläimen Suomessa ostaneelta uudelta omistajalta. Tullin tekemät tarkastuspyynnöt ovat vähentyneet, kun tullilla on vuodesta 2021 asti ollut toimivalta eläintautivalvonnassa. Aluehallintoviraston tarkastuspyynnöt eläinten laittomien tuontien epäilyistä ovat liittyneet erityisesti kaupalliseen toimintaan. Lisäksi aluehallintovirasto on pyytänyt tarkastamaan Helsingin alueen kaupallisia toimijoita. Tällaisia toimijoita ovat lähinnä koiria myyntitarkoituksessa maahantuovat henkilöt tai yhdistykset.

Eläinten tuontiepäselvyyksiin liittyen tehtiin 12 tarkastusta ja yli kymmenen tapauksia selviteltiin asiakirjojen perusteella. Tarkastusten määrä oli pienempi kuin viime vuonna. Suurin osa valvontaeläinlääkärien tekemistä tarkastuksista koski Baltian maista tai Venäjältä tuotuja koiria, jotka oli tuotu myyntiin, eivätkä kaupallisen tuonnin ehdot täyttyneet. Koirilla ei ollut raivotautirokotusta eikä kasvattajavakuutusta eläimen alkuperästä ja virkaeläinlääkäriin myöntämä todistus tuontia varten puuttui. Kuvassa 3 on esitetty eläinten laittoman maahantuonnin tarkastusten määrän kehitys vuosina 2020 - 2023.

Vuoden 2022 alussa lemmikkien maahantuontisäädöksiin tehtiin EU:ssa poikkeus, jonka mukaan Ukrainasta sotaa pakooneen henkilön kanssa matkustavien lemmikkien ei tarvitse täyttää maahantuontivaatimuksia etukäteen, vaan ne voidaan saattaa kuntoon tuonnin jälkeen. Helsingin kaupungin valvontaeläinlääkärit tekivät viestintäyhteistyötä muiden toimijoiden kanssa, jotta ukrainalaiset lemmikit saataisiin eläinlääkärien vastaanotoille tunnistusmerkittäväksi, rokotettavaksi ja lääkittäväksi. Helsingin kaupungin valvontaeläinlääkärit lääkitsivät ukrainalaisia lemmikkejä maksutta. Kesäkuussa 2023 Ukrainasta tuotujen lemmikkien osalta tuontivaatimusten helpotuksista luovuttiin.

Eläinten tuonti- ja vientitarkastukset

Ympäristöpalvelujen virkaeläinlääkärit tekevät vientitarkastuksia EU:n ulkopuolelle lähteville lemmikkieläimille sekä EU:n alueella liikkuville hevosille ja sirkuseläimille. Lisäksi tehdään tarvittaessa esimerkiksi lintujen tai rapujen tuontitarkastuksia. Ensisijaisesti eläinten tuoja tai viejä on vastuussa siitä, että tuonti- ja vientisäädökset täyttyvät. Eläinten tuontiin ja vientiin liittyen annetaan myös ennaltaehkäisevää neuvontaa ja ohjeistusta. Lisäksi Korkeasaaren eläintarhan eläinten vientiin ja tuontiin liittyvät tarkastukset ja vientitodistukset kuuluvat valvontaeläinlääkäreille.

Ympäristöpalvelujen eläinlääkärit tekivät vuonna 2023, 230 eläinten vientitarkastusta. Vuonna 2022 tehtiin 201 ja vuonna 2021 tehtiin yhteensä 174 eläinten vientitarkastusta. Osalla tarkastuksista tarkastettiin useampia eläimiä, ja vientitodistuksia kirjoitettiin vuonna 2023, 250 kpl. Vuonna 2021 kirjoitettiin 237 vientitodistusta ja 2021, 211 vientitodistusta. Vientitodistuksista osa tehdään suurien tapahtumien, kuten Helsinki International Horse Shown ja Cavallunan yhteydessä. Aiemmin isoissa hevostapahtumissa jokaiselle hevoselle tehtiin erillinen todistus, mutta uuden TRACES NT-tietojärjestelmän myötä usealle hevoselle voi tehdä yhteisen todistuksen, jos ne kulkevat samassa ajoneuvossa. Tämä on vähentänyt tapahtumahevosille kirjoitettavien vientitodistusten määrää huomattavasti.

Muu eläintautivalvonta

Helsingin alueella on vain yksi varsinainen tuotantoeläintila ja lisäksi kaksi kotieläintilaa. Yhdellä tilalla tehdään säännöllistä eläintautivalvontaa. Lisäksi tilalla voidaan selvittää tautiepäilyjä. Toinen kotieläintila kuuluu lisäksi vapaaehtoiseen lampaiden ja vuohien Maedi-Visna ja CAE-terveysvalvontaan, jonka puitteissa otetaan verinäytteitä kolmen vuoden välein.

Kansainvälinen eläintautitilanne edellytti varautumistoimenpiteitä myös Helsingissä. Afrikkalaisen sikaruton esiintyminen Suomen lähialueilla Virossa ja Venäjällä on nostanut varautumistasoa. Yksi valvontaeläinlääkäri on ns. valtakunnallinen valmiuseläinlääkäri, joka osallistuu säännöllisesti koulutuksiin ja valmiusharjoituksiin.

Lintuinfluenssaa esiintyi vuonna 2023 Suomessa luonnonvaraisissa linnuissa poikkeuksellisen paljon ja suuria lintujen joukkokuolemia havaittiin Suomessa useita. Lintuinfluenssavirus levisi myös turkistarhoille aiheuttaen riskin viruksen muuntumiselle ihmisiin tarttuvaksi. Helsingiläisille siipikarjanpitäjille viestittiin tautitilanteesta ja sen edellyttämistä varotoimista jo keväällä ennen taudinpurkausten esiintymistä. Tauti ei

15.02.2024

ole levinnyt siipikarjanpitopaikkoihin. Helsingissä tehostettiin varautumista, tehtiin laajasti yhteistyötä eri viranomaisten ja sidosryhmien välillä ja päivitettiin tilannekuvaa lintuinfluenssatilanteen kehittymisestä. Helsingissä todettiin lintuinfluenssaa yhdessä kuolleessa kanahaukassa, joka oli toimitettu loppuvuodesta 2023 Ruokavirastoon tutkimuksiin. Tutkimustulos saatiin vuoden 2024 puolella. Lintuinfluenssaa on todennäköisesti Helsingissä luonnonvaraisissa linnuissa pysyvästi, sillä tautia on esiintynyt niissä vuosina 2022 ja 2021.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Riikka Åberg

Lisätiedot

Päivi Lahti, johtava valvontaeläinlääkäri, puhelin: 09 310 32076
paivi.h.lahti(a)hel.fi

Liitteet

1 Eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan tarkastukset ja toimenpiteet 2020-2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Etelä-Suomen aluehallinto-
virasto

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Liite 1

Tiedoksi

Elintarviketurvallisuusyksikkö